

Sygn. akt IV KK 52/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Dołhy (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Buliński

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zdzisława Brodzisza
w sprawie **K. S.**

skazanego z art. 14 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 września 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku b. Wojskowego Sądu Rejonowego w K.

z dnia 25 czerwca 1952 r.,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia K. S. od popełnienia
zarzucanego mu czynu;**

2. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W postępowaniu o odtworzenie akt w częściach niezbędnych dla przeprowadzenia postępowania kasacyjnego, ustalono, co następuje:

Wojskowy Prokurator Rejonowy w K. skierował w dniu 19 grudnia 1950 r. do Wojskowego Sądu Rejonowego w K. (dalej: WSR) akt oskarżenia z dnia 25 listopada 1950 r., przeciwko K. S. o to, że:

- w okresie od 1949 r. do 1950 r. daty bliżej nieustalonej w miejscowości K., udzielił pomocy bandzie terrorystyczno - rabunkowej wchodzącej w skład nielegalnej organizacji „WIN” a więc związkowi mającemu na celu zbrodnie przez to, że dwukrotnie przyjął członków bandy do swojego mieszkania dając im ponad 8 kg słoniny i informując o założeniu spółdzielni produkcyjnych w terenie, tj. o czyn z art. 14 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30 poz. 192 ze zm., dalej: Mały kodeks karny - m.k.k.).

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 1951 r., Wojskowy Sąd Rejonowy w K. uznał K. S. za winnego tego, że:

- w drugiej połowie grudnia 1949 r. w K., udzielił pomocy bandzie terrorystyczno - rabunkowej M.J. przez danie jej członkom słoniny na wyżywienie w ilości ok. 10 kg, tj. czynu z art. 14 § 1 m.k.k. i wymierzył mu za ten czyn na podstawie art. 14 § 1 m.k.k. karę 10 lat więzienia, oraz utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat i na podstawie art. 49 § 2 m.k.k. konfiskaty mienia w całości.

W efekcie rozpoznania skargi rewizyjnej obrońcy oskarżonego Najwyższy Sąd Wojskowy postanowieniem z dnia 30 marca 1951 r. częściowo uwzględnił skargę i zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że złagodził karę do 7 lat więzienia z utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat.

Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 1952 r. Najwyższy Sąd Wojskowy uwzględnił wniosek obrońcy skazanego K. S. o wznowienie postępowania i uchylił wyrok WSR w K. z dnia 19 stycznia 1951 r. w części dotyczącej tego oskarżonego, sprawę przekazując do ponownego rozpoznania WSR w K.

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 1952 r. WSR w K. uznał K. S. winnym tego, że:

- daty bliżej nieustalonej jesienią 1949 r. mając dwukrotnie wiarygodną wiadomość o pobycie u niego we wsi K., członków bandy terrorystyczno - rabunkowej M. i w maju 1950 r. mając wiarygodną wiadomość o pobycie u niego w tejże wsi M. F.,

członka bandy „M.” nie zawiadomił o tym natychmiast władzy powołanej do ścigania przestępstw,

tj. czynu z art. 18 § 1 m.k.k. w zw. z art. 14 § 1 m.k.k. i za to na podstawie art. 18 § 1 m.k.k. wymierzył karę 2 lat więzienia.

Na podstawie art. 56 k.w.p.k. sąd zaliczył skazanemu na poczet kary okres tymczasowego aresztowania od 17 października 1950 r. do 25 czerwca 1952 r.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 3 lipca 1952 r.

Od tego wyroku kasację wniósł w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny. Zaskarżając wyrok w całości na korzyść oskarżonego zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, to jest art. 18 § 1 w zw. z art. 14 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30 poz. 192 ze zm.) i art. 246 § 3 Kodeksu wojskowego postępowania karnego (Dz. U. Nr. 36, poz. 216, dalej: k.w.p.k.) poprzez uznanie K. S. za winnego popełnienia przestępstwa określonego w wyroku pomimo, że przypisany skazanemu czyn nie wyczerpał znamion żadnego przestępstwa z jednoczesnym pominięciem w uzasadnieniu wyroku wyjaśnienia wadliwie przyjętej podstawy prawnej skazania. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie K. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: Kasacja jest zasadna.

Wojskowy Sąd Rejonowy w K. w pisemnym uzasadnieniu wyroku, wbrew wyraźnej dyspozycji art. 246 § 3 k.w.p.k., w ogóle nie wyjaśnił prawnej podstawy skazania, ograniczył się jedynie do arbitralnego stwierdzenia, że *„w czynie oskarżonego sąd dopatrzył się przestępstwa z art. 18 § 1 w zw. z art. 14 m.k.k.”*. Oczywiście jest, że tak lakoniczne wskazanie przepisów, pozbawione jakiegokolwiek argumentacji, nie stanowi wyjaśnienia podstawy wyroku do czego sąd był zobowiązany.

Przywołane uzasadnienie pisemne wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w K. jest nader zwięzłe i nie zawiera w zakresie czynu K. S. oprócz wyjaśnienia podstaw prawnych skazania, także rzetelnej analizy dowodów oraz oceny ich wartości, a przede wszystkim ustalony stan faktyczny nie pozwala na subsumcję

czynu jako przestępstwa z art. 18 § 1 m.k.k. w zw. z art. 14 m.k.k. i w konsekwencji przypisania K. S. popełnienia tego przestępstwa.

W świetle judykatury Sądu Najwyższego odpowiedzialność karną na podstawie art. 18 § 1 m.k.k. ponieść mogła tylko taka osoba, która dysponowała wiarygodną i skonkretyzowaną wiedzą nie o jakiegokolwiek "nielegalnej organizacji", ale o organizacji zmierzającej przemocą do zmiany ustroju Państwa Polskiego (por. wyrok SN z dnia 14 lutego 2012 r., sygn. V KK 264/11, LEX nr 1119581).

Sąd Najwyższy w innym orzeczeniu stwierdził, że w skład znamion przestępstwa z art. 18 § 1 m.k.k. wchodzi "otrzymanie wiarygodnej informacji o przestępstwie określonym w art. 1, 3,4, 7, 13 lub 14 m.k.k. albo z art. 85 - 88 k.k. W.P.", zniemię to spełnione jest tylko w sytuacji posiadania przez sprawcę wiedzy o fakcie popełnienia przestępstwa i to nie każdego, a jedynie jednego z wymienionych w tym przepisie. Nie wyczerpuje zatem tego znamienia samo niezawiadomienie władzy o fakcie przebywania na jakimś terenie podejrzanych osób (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007 r., sygn. IV KK 288/06, teza 2, LEX nr 310203).

Z przyjętego przez sąd *meriti* opisu czynu nie wynika jaką wiedzę i o jakim przestępstwie „katalogowym” posiadał oskarżony K. S. nie powiadamiając organów władzy powołanych do ścigania. Z opisu czynu wynika jedynie, iż sąd ustalił, że oskarżony wiedział „o *pobycie u niego we wsi członków bandy terrorystyczno - rabunkowej*” i o tym nie zawiadomił odnośnych władz. Skoro pobyt na danym terenie osób podejrzanych o działalność przestępczą, sam w sobie nie stanowił przestępstwa to w konsekwencji brak powiadomienia organów ścigania o tym fakcie także nie stanowił czynu zabronionego określonego hipotezą art. 18 § 1 m.k.k.

Zasadnie zatem autor kasacji wskazuje, że Wojskowy Sąd Rejonowy w K. wyrokując dokonał oceny prawnej ustalonych zachowań K. S. z rażącym wywierającym zasadniczy wpływ na treść orzeczenia, naruszeniem art. 18 § 1 w zw. z art. 14 § 1 m.k.k. i uznał oskarżonego winnym popełnienia przestępstwa określonego w tymże przepisie, pomimo że przypisany skazanemu czyn nie wyczerpywał znamion żadnego ówczesznie kryminalizowanego typu czynu zabronionego.

Podzielając zarzuty i wniosek kasacji, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

kc